Dansk Armeniermission

APRIL 2014

Det armenske folkedrab

Det er stadig relevant at beskæftige sig med det armenske folkedrab, for det er i princippet en forbrydelse mod os alle, siger Matthias Bjørnlund i dette interview.

Af Mikkel Bandak

Matthias Bjørnlund har som historiker forsket i det armenske folkedrab gennem mange år, og i efteråret 2013 udkom hans anmelderroste storværk *Det armenske folkedrab* på Kristelig Dagblads Forlag.

Vi mødtes til en snak om det armenske folkedrab og en læserrejse til Istanbul og Anatolien en eftermiddag i januar.

Hvordan opstod din interesse for armenierne og det armenske folkedrab?
Jeg har været interesseret i Holocaust og andre folkedrab, siden jeg var barn, og da jeg startede med at studere historie, begyndte jeg at interessere mig mere systematisk for emnet og fulgte et kursus om Holocaust.

Da jeg skulle lave mit speciale, fik jeg den idé at lede efter materiale om det armenske folkedrab i de danske arkiver for at se, om der var diplomatisk repræsentation i Osmannerriget på det tidspunkt. Jeg fandt jeg ud af, at der blev skrevet en hel masse, og fra det øjeblik blev jeg arkiv-historiker. Det er 10 år siden nu.

Det første dokument, jeg fandt, var af den danske gesandt i Konstantinopel, Carl Ellis Wandel, som skriver, at armenierne er ved at blive udryddet.

Jeg havde ellers hørt mest om folkedrabet på grund af benægtelsen. Det er et tveægget sværd for benægtere, at når man ihærdigt benægter det, gør det også, at folk bliver interesseret i emnet. Specielt den primitive benægtelse, der har været. Så jeg tænkte, at der må være mere i det, og fandt ud af, at det armenske folkedrab og det armenske spørgsmål har været en stor ting for omkring 100 år siden også i Danmark, og at det i høj grad er gået i glemmebogen igen.

Hvad er primitiv benægtelse?
Den primitive benægterformular lyder: "Der skete ingenting, og armenierne var selv ude om det".

Når vi snakker om den tyrkiske stat, så er udgangspunktet det samme som i 1915: Hvad der end skete, så var det, der skete med tyrkere og muslimer, værre. Jeg tror aldrig nogensinde, de vil indrømme, at der har været et folkedrab.

Hvordan kan man forholde sig objektivt som forsker i det armenske folkedrab?
Det har jeg arbejdet på at finpudse igennem ti år efter de første absurde og chokerende møder specielt med den aktive benægtelse fra den tyrkiske ambassades side – men det gælder også den armenske ambassade.

Det gælder om at holde armslængdeprincippet. Jeg fik en gang at vide, at jeg var fundamentalistisk, og det var ment negativt, fordi jeg ikke forholdt mig til den "politiske virkelighed". For mig at se er mit arbejde som historiker *ikke* at forholde mig til den politiske virkelighed. Det kan jeg gøre som vælger, men når jeg sætter mig ned som historiker, er jeg ligeglad med, om folk bliver glade eller kede af det på grund af det, jeg skriver.

Hvorfor er det stadig relevant at beskæftige sig med det armenske folkedrab?
Jeg synes, det er relevant at beskæftige sig med en forbrydelse mod menneskeheden, for det er i princippet en forbrydelse mod os alle.

Armenierne er mennesker, hvis skæbne man kan spejle sig i, hvilket mange udgivelser fra fx Kvindelige Missions Arbejdere også beskrev under folkedrabet.

Folk synes, det er relevant, hvis en obskur dyreart er ved at blive udryddet. Der bygges fx en bro, så en særlig slags frøer kan komme over en befærdet vej. Jeg synes også, det er relevant at beskæftige sig med, at et folk og en hel kultur og en fantastisk religiøs tradition bliver udryddet.

Hvad ville Tyrkiet i dag ikke kunne være blevet til, hvis det ikke var sket: Armeniere, grækere, assyrere og undertrykkelsen af kurdere.

Den meste banale konstatering i verden er, at hvis vi skal forstå vores samtid, er vi nødt til at kende fortiden, og det armenske spørgsmål og det armenske folkedrab er en stor del af vores fortid.

Verden havde set ganske anderledes ud i dag, hvis det armenske folkedrab ikke havde fundet sted.

Matthias Bjørnlund

Født i 1967
Historiker med speciale i folkedrab
Underviser i folkedrab på Danish Institute for Study Abroad i København

Oplev Istanbul og Anatolien i 2015 med Matthias Bjørnlund og Nadir Celik som rejseledere

Sammen med Kristeligt Dagblad planlægger Dansk Armeniermission en rejse til Istanbul og Anatolien i fodsporene på det armenske folkemord i 2015.

Rejseledere bliver Matthias Bjørnlund og Nadir Celik. Nadir Nadi Celik har boet i Danmark i mange år, men er født i Kharput i Tyrkiet, hvor Maria Jacobsen arbejdede under folkedrabet. Nadir Celik har en stor viden om det armenske folkedrab og har været med til at dokumentere begivenheder under folkedrabet.

Nærmere information om rejsen i de kommende udgaver af bladet.

Matthias Bjørnlund:
DET ARMENSKE FOLKEDRAB. Fra begyndelsen til enden
Kristeligt Dagblads Forlag, 2013

80 år og en daglig udfordring

Dansk Armeniermission støtter den armenske skole Shamlian Tatikian i Beirut, og i 2013 har vi samlet ekstra penge ind for at hjælpe de syriske flygtninge, der går på skolen på grund af borgerkrigen i Syrien.

Vi har bedt skoleleder Vartoug Balekijan give et indblik i den aktuelle situation på skolen.

Det er en daglig udfordring at lede en kristen skole i et land som Libanon, og udfordringen bliver ikke mindre af, at det er en kristen armensk skole i et tæt befolket område – også med mange multietniske flygtninge fra Syrien.

Forleden læste jeg et andagtsstykke, som fortalte om en jamaicansk kristen skole for døve, hvis leder stoler på, at Gud vil sørge for, at de 30 sultne skolebørn får dækket deres daglige behov.

Som skoleleder på Shamlian Tatikian skolen i Borsj Hammoud i Beirut kan jeg fuldt ud forstå hendes situation og kan sammen med hende sige "Tak Herren, for han er god, hans trofasthed varer til evig tid" (1. Krønikebog 16,34).

Vi mærker Guds nåde ved, at det går eleverne på skolen godt, og ved, at Gud opfylder vores behov som skole og enkeltpersoner.

Mange elever

I år har vi 323 elever og 48 medarbejdere. 17 af eleverne er flygtninge fra forskellige byer i Syrien. Vores undervisningsplaner følger de officielle, for eleverne i 9.-12. klasse skal op til en officiel eksamen. Til medarbejdernes store glæde består omkring 75% af vores elever deres eksamen.

Foruden de officielle undervisningsplaner har skolen i alle 80 år også haft kristendom og armensk sprog og historie på programmet – det er en forpligtelse for os, eftersom skolen blev etableret for at hjælpe armenske børn til at få en kristen uddannelse.

Balancegang

Vi har mange udfordringer: På det akademiske plan skal vi kunne motivere vores elever til at præstere på et højt niveau. De fleste af vores elever kommer fra socialt belastede familier og er ikke vant til, at der bliver stillet den slags krav. Økonomisk lever vi på kanten af overlevelse og prøver at balancere mellem på den ene side, hvad vores forældre kan betale, og på den anden side, hvad vi er forpligtet til at betale vores medarbejdere. I denne balancegang er vi godt hjulpet af støtte fra enkeltpersoner, kirker og organisationer. Og på den måde er det gået i 80 år.

80 års fødselsdag

I anledning af skolens 80 års fødselsdag er der en gruppe, som planlægger en række events – blandt andet en rengøringskampagne. Sammen med kommunen planlægger vi at rengøre Marash-gaden, som er en parallelgade til skolen.

Tillid til Gud

Det, der giver os energi til at fortsætte arbejdet på skolen, er den stadige tilgang af elever og det forhold, at vi giver dem et håb om en bedre fremtid. Men det er en umulig opgave, hvis vi er alene om den. Vi har brug for al den støtte, vi kan få. Indtil nu har Gud velsignet os med støtte fra medkristne, og vi takker ham for hans trofasthed, og fordi han viser os, at det nytter at sætte sin lid til ham.

Flygtning fra Syrien

Et hudløst ærligt portræt af et flygtningebarn med knuste drømme og bekymringer for familien

Jeg er 16 år og går i 9. klasse på Shamlian Tatikian. Jeg kommer fra Al-Qamishli i det nordøstlige Syrien. Min familie blev betragtet som velhavende i Syrien. Min far var landmand, og mine tre søstre og jeg gik i skole.

Mine forældre begyndte at frygte for min sikkerhed, da urolighederne begyndte i landet for to år siden. Det var ikke sikkert at være en ung, kristen mand i det område, så vi rejste til Beirut, ligesom mange af vores bekendte havde gjort. Vores plan var at rejse til Sverige, hvor min moster bor, men fordi min mors og mosters familienavn ikke staves helt ens, kunne det ikke lade sig gøre, så vi måtte blive i Libanon. To af mine søstre er rejst til Armenien for at studere på Yerevan Universitet, min ældste søster er blevet i Beirut og arbejder for at hjælpe min far med at tjene penge til familien. Han arbejder på en fabrik med lange arbejdsdage og lav løn.

Alt er vanskeligt for os her. Min mor har kræft, og i Syrien var det lettere for hende at få behandling. Her er det svært, og nogle gange får hun ikke sin medicin til tiden. Jeg er ikke glad her, men savner heller ikke min hjemby. Jeg har fået nye venner, men jeg føler mig rastløs. Nogle gange mødes jeg med venner fra min hjemby, som også er i Beirut. Vi savner dengang, hvor vi mødtes i den armenske klub i Al-Qamishli. Dengang drømte jeg om at blive kirurg – nu kan jeg ikke koncentrere mig om lektierne, og jeg er usikker på fremtiden. Jeg tænker kun på at komme væk til et godt land, hvor mine drømme kan gå i opfyldelse.

Elever på Shamlian Tatikian. Drengen til venstre er en af flygtningene fra Syrien.

Ene kvinde blandt 400 mænd

Det var en stor anerkendelse og ære, at Nane, vores medarbejder i Armenien, blev indbudt til at tale til præsterne på deres årsmøde i Etchmiadzin 25. februar i år.

Af Nane Khachatryan

Der var ca 400 præster, biskopper og stiftsembedsmænd med katolikossen i spidsen.

Jeg skulle tale om søndagsskolearbejdet "Light to Kids", som vi har i Aragatzotn stift - et arbejde, der ledes og udføres af kvinder, hvoraf de fleste er præstekoner.

En af præsterne, hvis kone arbejder som søndagsskolelærer, fortalte om sine gode erfaringer med arbejdet i sit sogn.

Så var det min tur. Jeg var ret nervøs, men jeg trøstede mig ved visheden om Guds nærvær, og at sagen dybest set er hans.

Jeg vidste, at det, jeg ville komme ind på, for mange var dybt problematisk, fordi det kunne forstås som et opgør med gammel armensk tradition, når det gælder forholdet mellem mand og kvinde, præsten og hans ægtefælle og præstens rolle i det hele taget i det armenske samfund. Det var vigtigt for mig, at det ikke blev opfattet som et forsøg på at lave revolution i den armenske kirke, men som et inspirerende indlæg om, hvordan kirken og præsterne i højere grad kan nå ud til folk i de mange sogne i fremtiden.

Jeg indledte derfor med at tale om de muligheder, kirken har i præstekonerne: Præstekonen, der selv har børn, har en naturlig kontaktflade til andre børnefamilier og kan derfor skabe kontakt til kirken. Hun kender og forstår børnenes og familiernes glæder og problemer og kan dele dem med dem på en helt naturlig måde. Så kan hun fortælle sin mand om det og inddrage ham, så han, hvis der er brug for det, kan komme og give åndelig hjælp og bibelsk trøst til familierne.

Præstekonerne har lov til at opfatte sig selv som rollemodeller for andre mødre i sognet, når det gælder forholdet til kirken og oplæring af børn.

Når kirken på den måde rækker en hånd ud til børnene, når den samtidig forældrenes hjerter. Og det viser sig da også, at når vi har et søndagsskoleprojekt i et sogn, og børnene får deres gang i kirken, trækker det lige så stille forældrene med. Mange af børnene bliver døbt, fordi de nu har lært Jesus at kende og gerne vil være kristne. Forældrene kommer med, og menigheden styrkes.

Jeg sluttede af med en lille video, hvor nogle af præstekonerne udtrykte deres store glæde ved projektet og ønske om, at det skal fortsætte. Og der var børn, der fortalte, at de var så glade for, at de havde hørt om Jesus, og for, at de nu havde lært præsten at kende som et menneske, de godt kunne snakke med.

Der var stor begejstring og applaus, da jeg sluttede, og så kom spørgsmålene...

Hvem laver programmet for undervisningen? Jeg kunne svare, at vi bruger Kirkens Undervisningscenters godkendte materiale som udgangspunkt.

Hvordan kan en præstekone, der ikke er professionelt uddannet, bruges som søndagsskolelærer og undervise i kristendom? Jeg svarede, at hun kan begynde med hobbyarbejde og få hjælp til undervisningen. Men at hun også selv kan blive mere kendt med det bibelske stof ved at læse i Bibelen sammen med sin mand derhjemme.

Katolikossen spurgte ind til vores økonomi, og hvad det koster at drive en søndagsskole. Andre spurgte, om ikke projektet kan blive et tilbud til alle armenske sogne. Jeg svarede, at vi gerne vil nå så langt ud, som vi kan få penge til.

Senere på dagen bragte kirkens tv et godt og positivt indslag om præstekonernes arbejde. Siden har jeg hørt om flere præster, der selv vil begynde en søndagsskole i sognet sammen med deres kone.

Det sidste er, at alle vores præstekoner er inviteret til Etchmiadzin til et møde 7. april. Lad os huske den dag i forbøn!

Tak for gode gaver i 2013!

2013 blev et godt år for Dansk Armeniermission.
Gaverne steg med næsten 40%, og sammen med en arv, vi modtog for et par år siden, bliver pengene brugt til mission blandt og hjælp til det armenske folk.

I 2013 har vi brugt penge til at starte endnu flere søndagsskoler og til at hjælpe nogle af de armeniere, som er flygtet til Libanon fra borgerkrigen i Syrien.

Året endte med et lille underskud som forventet.
Vi er dybt taknemlige for jeres opbakning til arbejdet. Tak!

Resultatopgørelse 1. januar - 31. december

Indtægter

Note		2013 kr.	2012 kr.
1	Gaver	430.469	311.313
2	Møder/gudstjenester	43.473	35.588
3	Fonde m.v.	76.476	80.803
4	Projekter	19.450	31.100
5	Renter m.v.	5	7
	Indtægter i alt	**569.873**	**458.811**

Udgifter

	Udearbejdet		
	Libanon	112.036	42.818
	Grækenland	0	5.555
6	Armenien	116.893	93.576
7	Rejser	52.989	45.847
	Projektudvikling	193.835	227.265
	Udearbejdet i alt	**475.753**	**415.061**
	Hjemmearbejdet		
8	Administration	60.106	49.285
9	PR	66.215	65.771
	Hjemmearbejdet i alt	**126.321**	**115.056**
10	Afskrivninger bygninger	15.843	15.843
	Udgifter i alt	**617.917**	**545.960**
	Årets resultat	**-48.044**	**-87.149**

Dansk Armeniermission

Kontor og økonomi
Karin Andreasen
Droshoved 5
7120 Vejle Ø
tlf.: 4444 0877
e-mail: armenien@privat.dk

Konto:
Reg.nr. 1471 konto nr. 0009007415

Bestyrelse
René Vejen Jensen (formand)
Præstebakken 16
7480 Vildbjerg
tlf.: 9713 2699
e-mail: rvj@km.dk

Peder Ø. Andreasen
Mikkel Bandak
Ulrik Bandak
Ingrid Bjerre
Hanne Frøkjær-Jensen
Peter Legarth
Jørgen Sejergaard

Medarbejder i Armenien
Nane Khachatryan
Post- og besøgsadresse:
Grigor Zohrap 2
AM - 375031 Yerevan
Armenia
e-mail: nanekhachatryan@yahoo.com

Den armenske evangeliske kirke i Grækenland:
Armenian Evangelical Church
Odos Lamias 30
Palea Kokkinia, Piraeus
Greece
Præst: Vicken Cholakian

Bladet
Helle Sejergaard (red.)
Bygvænget 703
2980 Kokkedal
tlf.: 4914 3358
e-mail: hesej@mail.dk

Tryk
Videbæk Bogtrykkeri a.s

Oplag
1800 eks.

Dansk Armeniermission, Droshoved 5, 7120 Vejle Ø

POST B
PP DANMARK

Dit ansigt

Jeg vil synge Dit navn for søstre og brødre,
bringe det ud i medvind og modvind.
Synge Din lovsang for fædre og mødre,
for Du har svaret mig, Du griber ind:
Dit ansigt viser ingen foragt,
selv dér, hvor de ikke agtede bor.
I hånden hviler retfærdigheds magt
som hjælper, når uretten vokser sig stor.

Jeg vil synge Dit navn for søstre og brødre,
bringe det ud i medvind og modvind.
Synge Din lovsang for fædre og mødre,
for Du har svaret mig, Du griber ind:
Du gemmer ikke dit ansigt bort,
men ser, når et mennneske er i nød.
Du ser, når livet er kommet til kort
og kæmper alene mod meningsløs død.

Jeg vil synge Dit navn for søstre og brødre,
bringe det ud i medvind og modvind.
Synge Din lovsang for fædre og mødre,
for Du har svaret mig, Du griber ind.
Du afskyr ikke fattiges råb.
Du følger bekymret hjemløses færd.
Men midt i mørket da sender Du håb.
Du trøster og siger Du altid er nær.

Jeg vil synge Dit navn for søstre og brødre,
bringe det ud i medvind og modvind.
Synge Din lovsang for fædre og mødre,
for Du har svaret mig, Du griber ind.

Leif Rasmussen, januar 2011

Salme til GT-læsningen 2. påskedag, første række: Salme 22, 22b-32

Fra *Lysets utålmodighed*, Unitas Forlag 2011

Dansk Armeniermission (DAM) er et folkekirkeligt missionsselskab stiftet i 1922.

DAM arbejder på at støtte den Armenske Apostoliske Kirke i Armenien i dens bestræbelser på at genopbygge det armenske folks kristne identitet efter 70 års kommunisme. Desuden yder DAM økonomisk støtte til Den Armenske Evangeliske Kirke i Grækenland (Armenian Evangelical Church – Armenian Evangelical Association of Greece). Endelig støtter DAM tre elever på den armenske evangeliske skole Shamlian Tatikian i Libanon.